

تاریخچه صنعت چاپ

چاپ به معنی انتقال یک مطلب (متن نوشته شده، حروف، عکس، طرح، نقش و...) روی حامل چاپ یعنی سطح چاپ شونده و نیز تکثیر آن به تعداد است.

واژه چاپ و صورت قدیمی تر آن «چهپ» را برگرفته از واژه مغولی چاو دانسته اند که به معنای «فشردن سطحی بر سطح دیگر» است. چاپ در لغت به معنای نقش، اثر، مهر و نشان آمده است و در متون مختلف کلمات طبع و باسمه به عنوان مترادف آن به کاررفته است.

چاپخانه نیز در لغت به معنای محل چاپ کردن و در متون مختلف کلمات مطبعه، دارالطباعة و باسمه خانه به عنوان مترادف آن به کاررفته است. چاپخانه مؤسسه یا کارگاهی است که از عهدهی انجام کارهای چاپی بر روی کاغذ و سایر اشیاء از طریق انواع چاپ برآید و به تعبیری دیگر، محلی است که چاپ کتاب، نشریات، و هرگونه امور چاپی مانند آن در آنجا انجام می گیرد. امروزه، چاپ به عنوان یک فرایند انبوه صنعتی در نظر گرفته می شود که بخش اساسی صنعت نشر و بخش مهمی از فعالیت های اداری و تبلیغاتی را شامل می شود.

در ادامه پیدایش و پیشرفت هنر و صنعت چاپ را در برخی از نقاط مهم و تأثیرگذار جهان برای شما بازگو می کنم.

تورنگ چاپ، ارائه دهنده مناسب ترین خدمات طراحی و چاپ

www.ToorangPrint.com

اختراع چاپ در چین

در دوران حکومت سلسله تانگ در چین، قدیمی‌ترین نمونه‌های صنعت چاپ دیده شده است. در این دوره، نقش‌ها بر روی صفحه‌ای چوبی حکاکی، و بعد بر روی پارچه چاپ می‌شد. اولین اشاره به چاپ، یک فرمان حکومتی چینی است که در آن، دستور می‌دهد تصاویر و متون بودائی را چاپ کنند. این متون را اول بر قطعه‌ای کاغذ نازک می‌نوشتند و بعد آن را بر صفحه‌ای چوبی می‌چسباندند و متن را بر روی چوب حکاکی می‌کردند تا یک «زینک» چوبی بسازند و از آن برای چاپ متن استفاده کنند. این شیوه زمان زیادی می‌برد، چراکه هر صفحه از کتاب باید بر یک صفحه‌ی چوبی جداگانه حکاکی می‌شد. قدیمی‌ترین کتاب چاپی که تاکنون پیداشده است، یک متن مذهبی بودائی است که در سال ۸۶۸ چاپ شده است.

اختراع "گوتنبرگ"

یوهان گوتنبرگ به ایده‌ی چاپ متحرک تحقق بخشید. وی در کارگاهش فناوری ساخت ورق، جوهر با پایه روغنی و پرس را برای چاپ کتاب گرد هم آورد و دستگاه چاپ را اختراع کرد. در واقع او فناوری‌هایی را که سال‌ها قبل برایشان فکر و تلاش شده بود، به ثمر رساند.

گوتنبرگ، چاپگر آلمانی، نخستین کسی بود که برای هر حرف، قطعه فلزی جداگانه‌ای در نظر گرفت. وی قطعه‌ها را برای ترکیب کلمات مناسب کنار هم قرارداد، بر آن‌ها مرکب مالید، و بر ورق‌های کاغذ فشرد و به این ترتیب چاپ نوین را ایجاد کرد. وی حروف را ابتدا از جنس چوب، سپس از سرب، و بعدها از آلیاژ سرب، قلع و فلزات دیگر ساخت. گوتنبرگ روزانه بین ۳۰۰ تا ۵۰۰ برگ چاپ می‌کرد. در نیم‌قرن نخست پس از کار گوتنبرگ، حدود چهل‌هزار کتاب به چاپ رسید.

همچنین شخصی به نام آلویز سنفلدر اتریشی چاپ سنگی را برای تکثیر ورقه‌های موسیقی ابداع کرد و از آن به عنوان جایگزینی برای سیاه‌قلم کاری استفاده کرد. در این شیوه روش کار این‌گونه بود که قسمت‌هایی را که نمی‌خواستند چاپ شود، روی سنگ مرطوب می‌کردند و در نتیجه مرکب چاپ

تورنگ چاپ، ارائه دهنده مناسب ترین خدمات طراحی و چاپ

www.ToorangPrint.com

که چرب است به آن قسمت‌ها نمی‌چسبید و قسمت‌های خشک مرکب را جذب می‌کردند. همین شیوه چاپ بود که بعدها به اختراع چاپ افست منجر گردید.

ورود صنعت چاپ به ایران

درباره شروع چاپ سنگی در ایران روایات متعددی وجود دارد، اما روایت قوی‌تر این است که چاپ سنگی را برای نخستین بار میرزا صالح شیرازی در تبریز راه‌اندازی کرد.

میرزا صالح که از سوی دولت ایران برای فراگیری هنرهای جدید به اروپا رفته بود، در بازگشت یک دستگاه چاپ سنگی با خود به تبریز آورد. چاپخانه‌های سنگی در مدت کوتاهی در تهران، اصفهان و سپس سایر شهرهای ایران تأسیس شد و بیش از ۵۰ سال تنها روش چاپ در ایران بود و تا اواخر دوره قاجار، هر چه در ایران چاپ می‌شد، به روش چاپ سنگی بود. البته قبل از ورود چاپ سنگی، چاپ سربی در ایران مورد استفاده قرار می‌گرفت که به علت هزینه و زحمت زیاد پس از مدتی استفاده از چاپ سنگی ارجحیت پیدا کرده و چاپ سربی کنار گذاشته شد. اولین چاپخانه

تورنگ چاپ، ارائه دهنده مناسب ترین خدمات طراحی و چاپ

www.ToorangPrint.com

بروش حروف چینی (چاپخانه حروفی) در اواخر دهه ۱۲۷۰، توسط یوسف اعتصامی (اعتصام الملک آشتیانی پدر پروین اعتصامی) در تبریز برپا شد.

صنعت چاپ از زمره صنایعی است که وجود آن‌ها بستگی زیادی به میزان پیشرفت فرهنگ و دانش جامعه دارد. هرچه جوامع از نظر علوم و فنون و پیشرفته‌ای اجتماعی به دستاوردهای تازه‌تری برسند، به همان نسبت نیاز آن‌ها به صنعت چاپ بیشتر می‌شود. به همین دلیل است که سرعت پیشرفت و تغییرات در **صنعت چاپ** تقریباً به روز رسیده است و هر روز در این صنعت پدیده تازه‌ای به خدمت گرفته می‌شود.

کلمات کلیدی: چاپ، چاپخانه، صنعت چاپ، صنعت نشر، نشر

تورنگ چاپ، ارائه دهنده مناسب ترین خدمات طراحی و چاپ

www.ToorangPrint.com
